

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๓๑๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้ง
ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ครูผู้สอน ครูจงรักษ์ แสนอ่อน
ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้ง
ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ (ชั่วโมงที่ ๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. สรุปสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์
ความขัดแย้งและความร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐
๒. เรียงลำดับเหตุการณ์ความขัดแย้งและความ
ร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ในรูปแบบเส้นเวลา
(Timeline)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะกระบวนการ

๑. วิเคราะห์เหตุการณ์ความขัดแย้งและความร่วมมือ
ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ที่ส่งผลต่อการพัฒนา
ในปัจจุบันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. รักความเป็นไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะเฉพาะ

๑. เห็นคุณค่าของบทเรียนจากความขัดแย้ง
เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือเพื่อการแสวงหาสันติภาพ
และประสานประโยชน์ในหมู่วมวลมนุษยชาติ

นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและความขัดแย้ง

คำถาม? ในชีวิตของนักเรียนได้พบเจอ
ความขัดแย้งในเรื่องใดบ้าง

นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและความขัดแย้ง

คำถาม? ถ้าเป็นในระดับโลก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
ระหว่างประเทศจะเกิดจากสาเหตุใดบ้าง

ความขัดแย้งเรื่องดินแดน การแย่งชิงทรัพยากร
และผลประโยชน์ ความแตกต่างด้านอุดมการณ์การเมือง
และเศรษฐกิจ

ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ทุกความขัดแย้งหรือทุกปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนสร้างความเจ็บปวด
บาดแผล และการสูญเสียไม่มากก็น้อย แต่บาดแผลความขัดแย้งเหล่านี้
จะสอนให้มนุษย์เกิดการพัฒนา และเรียนรู้มันเพื่อที่จะไม่หวนกลับไปสู่
ความขัดแย้งอีก เพราะประวัติศาสตร์ทำให้เห็นเสมอว่า
ความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงไม่เคยทำอะไรดีขึ้นเลย

กิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม ๓ กลุ่ม (ตามบริบทชั้นเรียน)
จากนั้นให้ตัวแทนนักเรียนจับสลากเลือกเหตุการณ์ความขัดแย้ง
ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ดังนี้

- สงครามโลกครั้งที่ ๑
- สงครามโลกครั้งที่ ๒
- สงครามเย็น

กิจกรรมกลุ่ม

สงครามโลกครั้งที่ ๑

สงครามโลกครั้งที่ ๒

สงครามเย็น

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นรายละเอียด
ของเหตุการณ์ที่กลุ่มตนเองจับสลากได้
ในประเด็นต่อไปนี้

- สาเหตุและชนวนของสงคราม
- สภาพการณ์ของสงคราม
- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม

ใบกิจกรรม
เรื่อง เหตุการณ์ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ .....

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- สภาพการณ์ของสงคราม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูล
จากการสืบค้นและสรุปลงในใบกิจกรรมกลุ่ม

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบกิจกรรม

ให้นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละกลุ่มลงในสมุด
ในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind map)

นำเสนอผลการศึกษา

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและ

ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- สงครามโลกครั้งที่ ๑

- สงครามโลกครั้งที่ ๒

- สงครามเย็น

ใบกิจกรรม

เรื่อง เหตุการณ์ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ .....

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

.....

.....

.....

- สภาพการณ์ของสงคราม

.....

.....

.....

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม

.....

.....

.....

นำเสนอผลการศึกษา

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและ
ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- สงครามโลกครั้งที่ ๑

ใบกิจกรรม

เรื่อง เหตุการณ์ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ .....

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

.....
.....

- สภาพการณ์ของสงคราม

.....
.....

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม

.....
.....

นำเสนอผลการศึกษา

ใบกิจกรรม เรื่อง **ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐**

- สงครามโลกครั้งที่ ๒

ใบกิจกรรม

เรื่อง เหตุการณ์ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ .....

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

.....
.....

- สภาพการณ์ของสงคราม

.....
.....

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม

.....
.....

นำเสนอผลการศึกษา

ใบกิจกรรม เรื่อง **ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐**

- สงครามเย็น

ใบกิจกรรม

เรื่อง เหตุการณ์ความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ .....

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

.....
.....

- สภาพการณ์ของสงคราม

.....
.....

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม

.....
.....

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ ..... สงครามโลกครั้งที่ ๑

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ประเทศในยุโรปได้สร้างระบบพันธมิตร กล่าวคือ เยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี และอิตาลี รวมเป็นกลุ่มไตรภาคี (Triple Alliance) ส่วนฝรั่งเศสและรัสเซียรวมเป็นกลุ่มประเทศพันธมิตรสองฝ่าย (Dual Alliance) ทำให้การเมืองในยุโรปอยู่ในสภาวะที่ไม่ไว้วางใจกัน รวมถึงไปถึงปัญหาเชื้อชาติและการเมืองในคาบสมุทรบอลข่าน ทำให้เกิดเหตุการณ์ลอบปลงพระชนม์ มกุฎราชกุมารของออสเตรีย-ฮังการีโดยมือสังหารชาวเซิร์ฟ ซึ่งเป็นชนวนเหตุสำคัญที่ทำให้ ออสเตรีย-ฮังการีประกาศสงครามกับเซอร์เบีย นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ ๑

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- สภาพการณ์ของสงคราม.

นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๑๔ สงครามระหว่างกลุ่มประเทศเยอรมนีและออสเตรเลีย-ฮังการี และกลุ่มประเทศพันธมิตรสองฝ่าย (ฝรั่งเศสและรัสเซีย) รวมทั้งแนวร่วมสำคัญ คือ อังกฤษ ได้ขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ โดยสถานการณ์ในช่วง ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๗ ดำเนินไปในลักษณะที่ทั้ง ๒ ฝ่ายต่างนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการรบ มีการสูญเสียกำลังทหารจำนวนมาก ขณะเดียวกัน แต่ละฝ่ายต่างดึงพันธมิตรของตนเข้าสู่สงคราม โดยในปี ๑๙๑๔ ญี่ปุ่นได้ประกาศสงครามต่อเยอรมนี ต่อมาในปี ๑๙๑๕ อิตาลีได้เข้าร่วมสงครามโดยอยู่ฝ่ายเยอรมนีและออสเตรเลีย-ฮังการี หลังจากนั้นในช่วงปี ๑๙๑๖-๑๙๑๗ ประเทศโปรตุเกส, สหรัฐอเมริกา ได้เข้าสู่สงครามโดยอยู่ฝ่ายอังกฤษและฝรั่งเศส การเข้าร่วมสงครามของสหรัฐอเมริกา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งมีอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นแกนนำ เริ่มกลับมาเป็นฝ่ายได้เปรียบกลุ่มประเทศไตรภาคี (เยอรมนี ออสเตรเลีย-ฮังการี อิตาลี) เนื่องจากฝ่ายสัมพันธมิตรได้กำลังทหารนับแสนคน พร้อมทั้งอาวุธยุทธโศปกรณ์สนับสนุนจาก สหรัฐอเมริกาจนสามารถรบชนะฝ่ายไตรภาคีได้ จนในปลายปี ๑๙๑๘ มีการลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกที่เรียกว่า “สนธิสัญญาแวร์ซายส์” ระหว่างเยอรมนีกับกลุ่มประเทศสัมพันธมิตร เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๙

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม.

- สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

- สนธิสัญญาสันติภาพ โดยเฉพาะสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ก่อให้เกิดการจัดระเบียบการเมืองในยุโรปใหม่ ประเทศผู้แพ้สงครามถูกแบ่งแยกดินแดนและต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามจำนวนมาก

- มีการจัดตั้งองค์การสันนิบาตชาติเพื่อรักษาสันติภาพ แต่ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก

- ประเทศในยุโรปประสบปัญหาทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะประเทศเยอรมนีและออสเตรีย

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ ..... สงครามโลกครั้งที่ ๒

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ ยุติลงโดยฝ่ายไตรภาคี (เยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี อิตาลี) เป็นฝ่ายแพ้ ได้มีการทำสนธิสัญญาสันติภาพแวร์ซายส์ ในปี ๑๙๑๘ สนธิสัญญาดังกล่าวไม่เป็นธรรมกับฝ่ายผู้แพ้ โดยเฉพาะเยอรมนี ทำให้ประเทศผู้แพ้สงครามไม่พอใจ ประกอบกับการเกิดขึ้นของลัทธินาซีในเยอรมนี และลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism) หรือลัทธิเผด็จการทหารที่ยึดแนวทางชาตินิยมของอิตาลี รวมไปถึงญี่ปุ่น ที่มุ่งเน้นการขยายอำนาจ องค์การสันนิบาตชาติไม่สามารถระงับข้อพิพาทกรณีที่ยุโรป อิตาลี และญี่ปุ่น ขยายอำนาจเข้าไปยึดครองดินแดนอื่น ๆ ส่งผลให้ข้อพิพาทดังกล่าวขยายตัวขึ้นมาเป็น “สงครามโลกครั้งที่ ๒”

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- สภาพการณ์ของสงคราม.

สงครามครั้งนี้เริ่มอย่างเป็นทางการเมื่อกองทัพเยอรมันบุกเข้าไปยึดครองประเทศโปแลนด์ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๓๙ ทำให้ประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสประกาศสงครามกับเยอรมนี ถัดมาในปี ๑๙๔๑ เยอรมนียึดครองยูโกสลาเวีย และเริ่มส่งทหารเข้าไปรุกรานสหภาพโซเวียต ขณะที่ญี่ปุ่นโจมตีอ่าวเพิร์ล (Pearl Harbour) บนเกาะฮาวายของสหรัฐอเมริกา แล้วประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ การโจมตีของกองทัพญี่ปุ่นครั้งนี้ ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาตัดสินใจเข้าสู่ สงครามโลก ประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรได้รับชัยชนะเหนือประเทศฝ่ายอักษะอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๒ ในช่วงกลางปี ๑๙๔๔-ต้นปี ๑๙๔๕ กองทัพฝ่ายสัมพันธมิตรได้รุกคืบหน้าจากหาดนอร์ม็องดีในประเทศฝรั่งเศสเข้าไปใกล้กรุงเบอร์ลิน เมืองหลวงของเยอรมนีมากขึ้นจนสามารถบุกเข้าสู่กรุงเบอร์ลินได้ **ฮิตเลอร์** ผู้นำของเยอรมนีเห็นว่ากองทัพของเยอรมนีจะแพ้ต่อ กองทัพของฝ่ายสัมพันธมิตร ดังนั้นฮิตเลอร์จึงตัดสินใจยิงตัวตาย หลังจากนั้นเยอรมนีได้ยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข อย่างไรก็ตาม สงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลงอย่างแท้จริง หลังจากกองทัพสหรัฐอเมริกาได้ทิ้งระเบิดปรมาณูที่เมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิ ในเดือนสิงหาคม ศกเดียวกัน นำไปสู่การประกาศยอมแพ้สงครามของญี่ปุ่น

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม.

- สร้างความสูญเสียให้แก่ผู้คนและเศรษฐกิจจำนวนมากกว่าครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๑
- มีการพัฒนาอาวุธใหม่ทางการทหาร เช่น จรวด เครื่องบินขับไล่ที่ใช้เครื่องยนต์เจ็ตระเบิดปรมาณู
- อังกฤษและฝรั่งเศสแม้จะเป็นประเทศชนะสงคราม แต่ก็บอบช้ำเป็นอย่างมาก ทำให้ถูกลดบทบาทในการเมืองระหว่างประเทศ และแทนที่ด้วยสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต
- มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติเพื่อรักษาสันติภาพ

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ชื่อเหตุการณ์ ..... สงครามเย็น

- สาเหตุและชนวนของสงคราม

สงครามเย็นเป็นการต่อสู้กันระหว่างสองอุดมการณ์ทางการเมือง คือฝ่ายเสรีนิยมประชาธิปไตย ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และฝั่งคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ สงครามเย็นเริ่มปรากฏเห็นในช่วง ค.ศ. ๑๙๔๗ เมื่อสหภาพโซเวียตเข้าไปมีอิทธิพลในกรีซและตุรกีเพื่อเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ สร้างความไม่พอใจกับประเทศฝั่งเสรีนิยม ประธานาธิบดีทรูแมนแห่งสหรัฐอเมริกา จึงประกาศหลักการทรูแมน เพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศที่ถูกคุกคามภัยจากคอมมิวนิสต์ และใช้แผนการมาร์แชลในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ให้อยู่ดีกินดีและไม่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- สภาพการณ์ของสงคราม.

การต่อสู้กันในช่วงสงครามเย็นไม่ได้เป็นการเผชิญหน้ากันโดยตรง แต่ทั้งสองฝ่ายใช้วิธีการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ โดยฝ่ายโซเวียตได้ให้การสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ให้อำนาจทั่วโลก ในขณะที่สหรัฐอเมริกาทำการต่อต้านโดยเข้าไปช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ด้อยพัฒนา เพื่อไม่ให้ประเทศเหล่านั้นเปลี่ยนเป็นคอมมิวนิสต์ รวมไปถึงยังมีการให้การสนับสนุนคู่สงครามในพื้นที่ต่าง ๆ ในลักษณะของ **“สงครามตัวแทน”** เช่น สงครามเกาหลี (ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๕๓) สงครามเวียดนาม (ค.ศ. ๑๙๖๐ - ๑๙๗๕) เป็นต้น ภาวะความตึงเครียดของสงครามเย็นเริ่มผ่อนคลายลงในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐ ที่สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตมีท่าทีเป็นมิตรกันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันประเทศในฝั่งคอมมิวนิสต์เริ่มเกิดความแตกแยกกัน ในปี ค.ศ. ๑๙๘๙ มีการทำลายกำแพงเบอร์ลินและการรวมเยอรมนีตะวันตกและตะวันออกเป็นประเทศเดียวกันอีกครั้ง จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๙๑ ประเทศที่รวมเป็นสหภาพโซเวียตทยอยแยกตัวเป็นอิสระ ในที่สุดในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน สหภาพโซเวียตล่มสลาย นับเป็นการสิ้นสุดสงครามเย็นอย่างเป็นทางการ

ใบกิจกรรม เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสงคราม.

- มีการพัฒนาและอาวุธสงครามโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาวุธนิวเคลียร์เพื่อใช้เป็นอำนาจต่อรอง
- มีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศเพื่อรวมกลุ่มประเทศที่มีอุดมการณ์เดียวกันหลาย ๆ องค์การยังมีบทบาทจนถึงปัจจุบัน เช่น องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) เป็นต้น
- การล่มสลายของสหภาพโซเวียตทำให้สหรัฐอเมริกากลายเป็นประเทศมหาอำนาจเพียงหนึ่งเดียวในช่วงประมาณ ๒ ทศวรรษหลังสงครามเย็น และยังคงเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจที่สำคัญของโลกจนถึงปัจจุบัน

ประเด็นสำคัญของแต่ละกลุ่มในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind map)

สรุป

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๒๐
ก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

- เกิดความเสียหายทั้งชีวิตทรัพย์สิน
การเมืองและเศรษฐกิจทั้งประเทศที่เป็นฝ่าย
แพ้สงครามและชนะสงคราม

สรุป

ถ้าประเทศต่าง ๆ ไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งที่มีความรุนแรง
จนกระทั่งกลายเป็นสงครามในลักษณะเช่นนี้อีก
ควรจะต้องทำอย่างไร

- เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น ควรมีการเจรจา
ด้วยสันติวิธี หรือมีคนกลางในการช่วย
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ความร่วมมือและความขัดแย้ง
ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ (ชั่วโมงที่ ๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงาน เรื่อง องค์การความร่วมมือระหว่าง
ประเทศในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงาน

ได้ที่ www.dltv.ac.th

